

AANBIEDINGSBRIEF SRA-BESTUUR BIJ JAARVERSLAG REVIEWCOMMISSIE 2018

Het SRA-bestuur heeft met belangstelling kennisgenomen van het Jaarverslag van de Reviewcommissie over haar activiteiten bij en de resultaten van SRA-kantoren in 2018. Daarvoor past in de eerste plaats een woord van dank: niet alleen voor het vele werk dat de toetsers en regiocoördinatoren doen, maar ook voor alle inspanningen die onze leden verrichten om de kwaliteit van alle dienstverlening telkens te verbeteren: de samenstel- en beoordelingspraktijk, de vrijwillige en wettelijke controleopdrachten, overige accountantsopdrachten en de fiscale praktijk.

De resultaten van de reguliere- en hertoetsingen in alle domeinen van de gemengde praktijk laten in toetsingsjaar 2018 een kleine daling ten opzichte van verleden jaar zien: overall voldoet 77% van de regulier getoetste SRA-kantoren aan wet- en regelgeving en andere kwaliteitsindicatoren die worden meegewogen in de toetsingen. Vier van de veertien SRA-leden voldoen niet bij hertoetsing. Drie van hen worden gemeld bij de NBA, één bij de AFM.

Het SRA-bestuur ziet in de resultaten de bevestiging dat toetsingen geen wassen neus zijn. Vanaf 2013 worden de toetsingsnormen telkens aangescherpt en aangepast aan de toetsingsbevindingen en eisen die gesteld worden aan de werkzaamheden binnen de kwaliteitsbeheersingsystemen van accountantskantoren. De lat wordt telkens verlegd en dat betekent dat bij een wisselende toetsingspopulatie resultaten kunnen variëren. De resultaten bevestigen ook dat kwaliteitsverbetering een continu proces is, waarbij kantoren – in casu de SRA-leden – niet op hun lauweren kunnen rusten.

Publiek belang

Om de economie en maatschappij draaiend te houden is het van (publiek) belang dat accountants geloofwaardigheid, betrouwbaarheid en zekerheid toevoegen aan verantwoordingen bij financiële en niet-financiële informatiestromen. Of het nu gaat om ondernemers, aandeelhouders, beleggers, banken, financiers, personeel, ondernemingsraad, Raad van Commissarissen, (toe)leveranciers, handelspartners, de Belastingdienst of andere belanghebbenden: gebruikers moeten de informatie, gecontroleerd en betrouwbaar bevonden door de accountant, met een gerust hart kunnen gebruiken als basis voor hun beslissingen.

Het is dus essentieel voor dat vertrouwen dat accountants hun werk goed uitvoeren zodat zij hun belangrijke rol en functie (toezichthouden op en controleren van de onderneming) telkens waarmaken. Als het gaat om de kwaliteit van de verantwoordingen van bedrijven is het evident dat degenen die deze kwaliteit toetsen, zelf ook aan hoge kwaliteitseisen moeten voldoen. Dat is (ook) publiek belang. Uit de vijf fundamentele beginselen¹ die voor accountants en alle andere werkzame professionals binnen het accountantskantoor gelden, kan dan ook worden afgeleid dat zij aan die hoge kwaliteitseisen moeten en willen voldoen. En daarover transparant verantwoording willen afleggen.

Toezicht (intern en extern) is daarbij een belangrijk instrument, evenals andere (rand)voorwaarden die maken dat accountants binnen accountantskantoren goed hun werk kunnen doen. Aandacht voor de kwaliteit van dienstverlening en kwaliteitsverbetering binnen de kantoren is een 'ongoing', continu proces.

---

¹ Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA), artikel 2.1: Teneinde invulling te geven aan zijn verantwoordelijkheid als accountant om te handelen in het algemeen belang, houdt de accountant zich aan de volgende fundamentele beginselen: professionaliteit, integriteit, objectiviteit, vakbekwaamheid en zorgvuldigheid, vertrouwelijkheid.

Verantwoorden

In de huidige maatschappij zijn geloofwaardigheid en betrouwbaarheid de nieuwe communicatiewaarden geworden. De moderne organisatie maakt verbinding met stakeholders en staat open voor hun signalen. Daarom vindt het SRA-bestuur het belangrijk en noodzakelijk dat de SRA-kantoren meer naar buiten treden, en met trots vertellen over waar zij in het kader van kwaliteit mee bezig zijn. Elk SRA-kantoor heeft een eigen verantwoordelijkheid en collegiale verplichting om het gevoerde integrale kwaliteitsbeleid, de beheersing en borging daarvan aantoonbaar te maken.

Het uitgangspunt dat elk SRA-lid elke dag aantoonbaar met kwaliteit in de praktijk bezig is, heeft het SRA-bestuur verleden jaar verder uitgewerkt en vastgelegd in het SRA-kwaliteitsbeleid, dat tijdens de Algemene Ledenvergadering op 14 december 2018 is aan de leden is voorgelegd en goedgekeurd:

Ieder accountantskantoor dat aantoonbaar voldoet aan wet- en regelgeving, 'compliant is', kan lid van SRA worden en blijven. Deze lidmaatschapsverplichting wordt tijdens de ballotage, en periodiek gedurende het lidmaatschap getoetst door de onafhankelijke SRA Reviewcommissie.

Om volwaardig SRA-lid te kunnen zijn geldt daarnaast bovendien een collegiale verplichting, passend bij de verenigingsgedachte: elk SRA-kantoor (ballotage-lid en volwaardig lid) is aantoonbaar bezig en werkt aan kwaliteit en -waar nodig- aan kwaliteitsverbetering. SRA-leden zijn zich ervan bewust dat hun eigen beleid en uitwerking daarvan, impact heeft op het SRA-kwaliteitskeurmerk en daarmee op andere SRA-leden.

Vanuit vaktechnisch oogpunt betekent dit dat SRA-kantoren voldoen aan alle wet- en regelgeving die voor hen relevant is. Maar in het kader van kwaliteitsperceptie/performance en kwaliteitsbeheersing verlangen stakeholders meer dan die compliance. Een integraal kwaliteitsbeleid bevat naast vaktechnische kwaliteit ook andere kwaliteitsindicatoren zoals cultuur en gedrag. Door ons als vereniging samen met onze leden in te zetten voor een aanvaardbaar kwaliteitsniveau op alle vlakken, kunnen we bouwen aan vertrouwen en aan ons kwaliteitskeurmerk.

Dit kwaliteitsbeleid geldt voor alle domeinen binnen de SRA-praktijken, en dus niet alleen voor Wta-vergunninghouders. Immers, kwaliteit is binnen een kantoor niet alleen voorbehouden aan de wettelijke controlepraktijk. Dit geldt overigens ook voor 'cultuur'. Het is feitelijk onmogelijk en ook niet wenselijk een scheiding tussen de domeinen aan te brengen. Bovendien gelden de fundamentele beginselen voor eenieder die werkt in een accountantsorganisatie. Alleen de toepassing van regelgeving kan een verschil opleveren.

Bouwen aan vertrouwen

Die bewuste keuze voor kwaliteit moet onze vereniging, onze leden en alle betrokken stakeholders vaste grond bieden, geen lege huls. SRA ziet de periodieke reviews, (thema)onderzoeken en de uitkomsten daarvan, maar ook de perceptie over onze dienstverlening en de sector in het algemeen van onze stakeholders dan ook als vertrekpunt om continu te willen blijven verbeteren. Zo kunnen we bouwen aan vertrouwen bij onze stakeholders en het SRA-kwaliteitskeurmerk continu laden.

Het lerend vermogen borgen we binnen het (verenigings)bureau door de vaktechnische leerpunten uit de reviews door te vertalen in praktische handvatten, educatie, handboeken, vaktechnische praktijkhandreikingen, hrm-modellen, guidance en werkprogramma's, kringbijeenkomsten en andere vormen van educatieve voorlichting en intervisie. Daar waar de Reviewcommissie vanuit een onafhankelijke positie haar periodieke, objectieve oordeel over de kwaliteitsbeheersingssystemen van de leden geeft, zet het SRA Bureau de resultaten van de toetsingen in als kwaliteitsbevorderingsinstrument. Voorbeelden daarvan zijn:

- de SRA Signalering Samenhang ontwikkelingen in controlepraktijk Wta-accountantsorganisaties (2010-2018)
- de SRA Cultuurscan (voor zowel controle- als samenstelpraktijk)
- de SRA Kwaliteitsindicator
- Praktijkhandreikingen op het gebied van gegevens- en systeemgerichte werkzaamheden, risicoanalyse, controle opbrengstverantwoording, IT in de jaarrekeningcontrole, foutenevaluatie

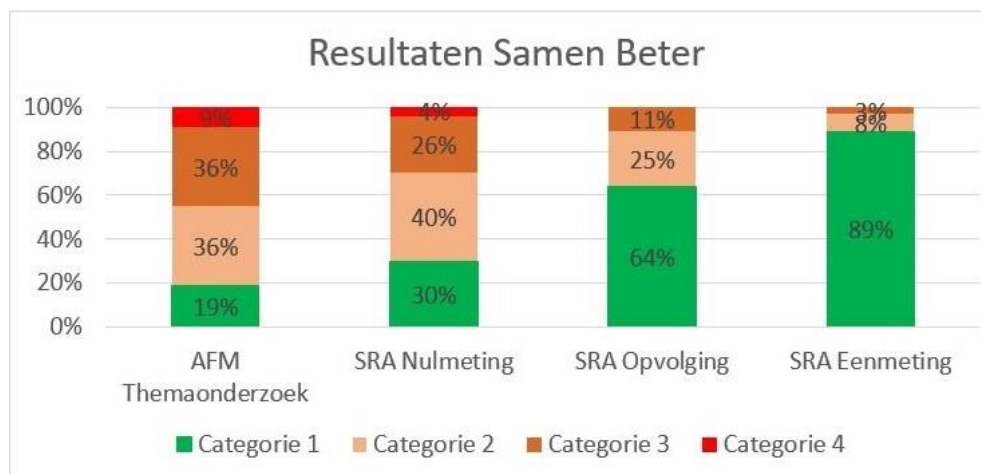
- Webdossier Integriteit (SIRA)
- Webdossier Kwaliteit
- Communicatietoolbox voor het aantoonbaar maken van kwaliteit
- Transparantie Monitor (in ontwikkeling)
- SRA visie en guidance op het Integraal kwaliteitsbeleid: in control zijn & oorzakenanalyse (begin 2019 gepubliceerd)

Daar waar de Reviewcommissie haar eigen beleid formuleert in lijn met de diverse toezichtarrangementen (Belastingdienst, BFT), accreditatievoorwaarden (NBA) en het convenant (AFM), neemt het SRA-bestuur vanuit haar beleidsmatige verantwoordelijkheid een nadrukkelijke rol in bij het bouwen aan vertrouwen. In 2018 heeft het wettelijke controledomein daarbij (wederom) veel van de aandacht opgeëist.

Kwaliteit aanjagen

Zelfreflectie en openstaan voor signalen van alle stakeholders die betrokken zijn bij de accountancysector, zijn in ieder geval basisvoorwaarden om kwaliteit in al haar facetten binnen het SRA-kantoor continu te monitoren en -indien noodzakelijk- te verbeteren. In 2018 werkte het SRA-bestuur vanuit haar kwaliteitsvisie en -ambitie de standpunten ten aanzien van kwaliteit, kwaliteitsbeheersing en kwaliteitsborging bij haar leden verder uit (zie eerder). Eind 2018 riep SRA de sector op te komen tot een nieuw 'Ethisch Reveil', waarbij een cultuur van duurzaamheid en verantwoord ondernemen centraal staat, gekoppeld aan een nieuw normbesef, een responsible compliance.²

In 2018 werd het verplichte meet- en kwaliteitsverbeteringsprogramma Samen Beter afgerond. Met dit programma nam het SRA-bestuur in 2014 het initiatief om de toetsingen als afgeleid instrument in te zetten voor het sturen en monitoren van extra kwaliteitsdoelstellingen in het niet-OOB-segment.

In tijd: Het AFM-Themaonderzoek vond plaats in 2013, de SRA Eenmeting werd in 2018 afgerond.

De resultaten van het kwaliteitsprogramma 'Samen Beter' laten duidelijk zien dat de kantoren een kwaliteitsslag hebben gemaakt van 19 procent voldoende bij de nulmeting tot uiteindelijk 89 procent voldoende. De toetsingen in dit programma zijn nagebootst van de door de AFM uitgevoerde dossiertoetsingen bij haar thema-onderzoeken. SRA-toetsers hebben meegelopen bij de toetsing door de AFM en hebben de lat op dezelfde hoogte gelegd. Alle SRA Wta-vergunninghouders zijn onderworpen aan deze toetsingen. De conclusie die hieruit getrokken kan worden is dat de kwaliteit van de controles aanzienlijk beter is geworden.

² Voor het pleidooi te komen tot een nieuw Ethisch Reveil verwijzen we naar <https://www.sra.nl/belangenbehartiging/nieuws/sra-roept-op-tot-ethisch-reveil-in-de-sector>

Het aanjagen van de kwaliteit in de sector moet komen vanuit de kantoren. De basis daarvoor ligt immers bij de kwaliteitsbeheersingssystemen en het kwaliteitsmanagement door bestuurders en beleidsbepalers bij de kantoren. Dat maakt samenwerking tussen de beroepsorganisatie NBA (die ziet op de individuele accountant) en accountantsorganisaties noodzakelijk. Vandaar dat SRA naast de negen grote accountantsorganisaties juist vanwege de noodzakelijke segmentatie en het specifieke mkb-karakter zitting heeft in de Stuurgroep Publiek Belang van de NBA. De Stuurgroep Publiek belang heeft tot taak een verdere impuls te geven aan de duurzame kwaliteitsverbetering van de wettelijke controle.

Nieuw toezichtmodel?

Dertien jaar extern toezicht door de Autoriteit Financiële Markten (AFM), sectorinitiatieven en verandermaatregelen vanuit de beroepsgroep zelf én rechterlijke uitspraken hebben in de perceptie van velen nog niet gebracht waarvoor extern toezicht destijds in 2006 geïntroduceerd werd: vertrouwensherstel en kwaliteitsverbetering in het wettelijke controledomein. Het huidige toezichtmodel blijft regelmatig onderwerp van discussie: binnen de accountancysector zelf, binnen het 'systeem' (alle betrokken partijen bij het toezicht zoals toezichthouders, beroepsorganisatie, Ministerie, (tucht)rechtelijke macht), onder stakeholders bij de sector (maatschappelijke verkeer) en in de media.

Deze discussies betreffen de wijze van toezicht, de normstelling, de verhoudingen tussen partijen, vele verschillende kaders en het ontbreken van eenduidigheid, en de wijze van communicatie. Het 'systeem' worstelt met toezicht en met de verwachte effecten van dat toezicht (prestatiekloof), en met verwachtingen die bij het maatschappelijke verkeer leven (verwachtingskloof).

Om een constructieve bijdrage te leveren aan deze discussies heeft het SRA-bestuur in 2018 de 'Verkenning van het toezicht op accountantsorganisaties; Terug naar de wettelijke basis' geschreven. Het rapport dat diverse knelpunten in het huidige toezichtmodel omschrijft, hebben we met diverse belanghebbenden in en bij de sector gedeeld en besproken. De instelling van de Commissie Toekomst Accountancysector (november 2018) biedt nu echter een unieke kans om de integrale problematiek van het wettelijke controledomein binnen de accountancysector, waaronder het toezichtmodel, voortvarend aan te pakken.

Om dat daadwerkelijk te kunnen doen, moeten we niet alleen knelpunten benoemen maar ze ook adresseren. Vanuit onze betrokkenheid en verantwoordelijkheid als convenantpartner heeft het SRA-bestuur een oplossingsrichting voor een goed functionerend toezichtmodel (voor alle domeinen) ontwikkeld dat kan bijdragen aan vertrouwensherstel in het wettelijke controledomein én recht doet aan proportioneel toezichthouden: Toezicht op maat.

Verder vooruitkijken

2019 en 2020 zullen waarschijnlijk cruciale jaren blijken te zijn voor het herstel van het vertrouwen in het wettelijke controledomein, voor het behoud van het openbare beroep en de titel, en voor de toekomst van de accountancysector als geheel. Los van al onze inspanningen om de kwaliteit te verbeteren in ons segment en oog te hebben voor de verwachtingen die leven bij onze stakeholders, is het voor het SRA-bestuur van uiterst (en publiek) belang om de zo belangrijke rol en functie van de accountant werkzaam in het mkb (toezichthouden op en controleren van ondernemingen) én de eigenheid van de gemengde accountantspraktijk (verantwoord adviseren) voor het mkb te behouden.

In het mkb-segment, met een redelijk gesloten (maar wel grote en benoembare) kring van belanghebbenden, lopen transparantielijnen anders en zit de accountant veel dichterbij de onderneming. Met name waar het gaat om de toezichthoudende rol. Met advies en begeleiding in het kader van toezicht op continuïteit, fraude en corruptie en ook bijvoorbeeld op het fiscale domein kan een onderneming (ondernemer) kwalitatief sterker worden. Door korte- en langetermijnbeleid in evenwicht te brengen, kan de onderneming de toets (vanuit de controlerende functie) van de accountant doorstaan. Zo komen de toezichthoudende en controlerende functie van de accountant samen: die symbiose is noodzaak.

De certificerende bevoegdheid van de accountant zorgt ervoor dat stakeholders kunnen bouwen op een professioneel, objectief oordeel. Dat oordeel, 'geloofwaardigheid, betrouwbaarheid en zekerheid', voegt waarde toe aan het economisch verkeer: het leidt immers tot kostenbesparing, beheersing van administratieve lasten en risicomanagement. Bij de onderneming én in de verschillende ketens. De accountant biedt betrouwbaarheid van financiële informatie voor diverse stakeholders. Ook bij niet-financiële verantwoording, zoals duurzaamheidsuitdagingen en -doelstellingen kan de accountant toegevoegde waarde tonen. De economische functie van accountants is groot, de maatschappelijke rol van de accountant wordt in de toekomst alleen maar belangrijker. Juist in het mkb, met de gemengde praktijk die verantwoord adviseren mogelijk maakt.

Paul Dinkgreve RA,
voorzitter